

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2'50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 32.

V Ptujju v nedeljo dne 10. avgusta 1913.

XIV. letnik.

Prvaške hujskarije v Zidanemmostu.

(Izvirni dopisi.)

Zidanimost, 2. avgusta.

Naš Zidanimost je jezikovno mešani kraj; tu imamo poleg velikega železniškega urada poštini urad, nadalje pomembno industrijo, v nemških rokah. Vedno je vladalo pri nas dobro in skoraj prijateljsko razmerje med Nemci in Slovenci, kakor je to na Stajerskem ravno potrebno.

To prijateljsko razmerje, ki je bilo ugodno za obe narodnosti, se je začelo razminjati, ko je uprava južne železnice par letnih slovensko-prvaških hujskačev tu sem postavila. Ti so seveda po starem receptu prislo politično gonjo in — sporazumno spodarsko ter družbeno življenje je bilo razbito. Pred petimi leti bil je v Zidanemmostu še nemški poenačelnik, nemški obratni kontrolor, in v tem kraju je vladal mir. Pred tremi leti se tem prestavilo češkega (!) postajenačelnika, dalje slovenskega obratnega kontrolorja in več slovensko-prvaških prometnih uradnikov. S tem kakor z enim udarcem izginilo rno skupno življenje prebivalstva. Nemške družbene priredbe se je na sramni način napadalo, pridigovati se je pričelo proti Nemcem. Hujskalo se je pri v tem tako pristopni direkciji južne železnice,

katere prometni direktor Prašnikar ima prav odprto uho za tako gonjo, — hujskalo se je istotako pri poštini upravi in zahtevalo, da naj se nastavi samo slovenske uradnike, češ da leži Zidanimost v popolnoma slovenski občini Loka. Seveda se je tudi nemškimi uradnikom zagrenilo na vse mogoče načine bivanje v Zidanemmostu.

Vprašajmo se, ali je občina Loka res popolnoma slovensko-prvaška?

Pri zadnjih občinskih volitvah bili so v I. razredu sami Nemci izvoljeni. V II. razredu so zmagali slovenski klerikalci; ta razred ima svoje volilce večidel izven Zidanemmosta. V III. razredu pa so bili izvoljeni s pomočjo naših pristašev in nemških delavcev socialno-demokratski kandidati. Politično razmerje pri nas je torej to-le: Vladajoče stranke so slovenski klerikalci in Nemci, deloma tudi socialisti. Slovenski narodnjaki pa nimajo pri nas prav nobene pomena. Oni obstojijo le iz par uradnikov, ki politično hujskajo, namesto da bi raje svojo službo redno izvrševali. Nadalje je tudi zagrižen slovenski narodnjak nekdanji nadučitelj Meško, ki je dobi pri nas nadučiteljsko službo le na ta način, da je prav švindlersko hlinaril Nemcem prijazno mišljenje. Ta značajni Meško je zdaj načelnik tukajšnje Ciril-Metodove podružnice in misli, da bo celo Loko na glavo postavil. Svoj čas dvojezično ljudsko šolo v Zidanemmostu hoče popolnoma posloveniti, tako da vbogi delavci in kmetje svojim otrokom ne morejo več preskrbeti prepotrebnega poduka v nemščini. Teh par slovensko-

narodnih hujskačev objavlja v srbofilske "Slov. narodu" v Ljubljani fanatično gonjo in hoče vsem, ki ne trobijo v njih rog, vsako pravico odreči.

Najškandaloznejši je bil neki pred kratkim v ljubljanskem "Narodu" objavljeni članek, v katerem se je nemške uradnike v Zidanemmostu naravnost označilo kot ljudi, ki zaradi svojih prestopkov v službi že davno spadajo v penzijo ali pa v ječo. Dobro! Očitiranje je tukaj, treba je le še dokazati! Ako so nemški naši uradniki res taki ljudje, ki spadajo zaradi službenih prestopkov v ječo, potem se jih naj izroči ječi! Mi smo nepristranski. Kajti c. k. poštini urad in železnica, ki skrbi za imetje in življenje ljudi, ne smeta biti v rokah mož, ki spadajo v ječo. Zahtevamo torej strogo preiskavo, da se to zadevo pojasni. Ako pa bode preiskava dognala, da je očitiranje "Naroda" nesramna in falotvska laž (— in mi smo prepričani, da je to laž!) — potem se mora pisce in dopisune "Naroda" na odgovor poklicati. Ti slovensko-narodni hujskači morajo svoje očitanje uradno dokazati ali pa odgovornost za svoje obrekovanje nositi. Ti dopisuni pa sedijo v prometnih pisarnah kolodvora ter poštnega urada! Enega teh hujskačev je južna železnica svoj čas že disciplinarno kaznovala; žalibog da ga je v Zidanemmostu pustila. Ali ljudstvo, slovensko kakor nemško ljudstvo zahteva jasnosti v vseh teh zadevah!

Slovenski kmetje se sami zgražajo nad podlim počenjanjem teh narodnjaških hujskačev. Kajti Nemci pač niso nobenemu kmetu škode povzročili. Istotako so slovenski obrtniki razburjeni nad to gonjo. Kajti nemške priredbe so prinašale zaslužek! In zdaj hoče par privandranih, mlečozobih hujskačev vse te priredbe onemogočiti.

To mora vendar vsakdo priznati, da imajo tudi Nemci pravico, prirejati za se veselice. Zadnjič enkrat so napravili tako veselico pri krčmarju g. Krajšekju, ki ima seveda svoje gostilno za vse ljudi in jo da vsem na razpolago. Ali pred veselico prišli so slovenski narodnjaki (žel. revident Mohorko, nadučitelj-značajnej Meško, železniška asistent Bargason in Deršič, poštini asistent Zmazek in "staroslovanski" poštini oficijant Siebenreich) h krčmarju in so surovo zahtevali od krčmarja, da naj ta svojo dano besedo prelomi ter Nemcem lokale odreče. Revident Mohorko je izjavil, da je on že v časopisih poročal, da ne bo nemške veselice pri Krajšekju

„Čukovska.“

Spisal Tebničmar.
(Po melodiji „Mi smo vojaki.“)

Mi „orlove“ smo pač korajže,
pa skrivamo jo v pozno noč;
ko dan zasije smo pohlevni
in vsa korajža sfrči proč . . .
Pač „čukovska“ vsa kri je naša
in črne kute prapor naš, —
mladost za krajcar smo prodali,
— in beli, beli dan je vaš!

Kaj dan nas briga, solnce zlato,
ko rdeča srajca nam žari, —
požvižgamo se na lopato,
za „čuka“ dela nikod ni!
„Teatre“ vaške pač poznamo —
naj oče dela, mati nam,
„komedije“ črnuhom damo,
pa naj podere se naš hram!

Ljubezen nam poštena tuja,
le „jungfrave“ ljubimo mi,

čeprav njih krancelj kakor cota
na gnoju davno že leži . . .
kmetija nam deveta briga,
mi hujskarije hlapi smo, —
kaplan je „bog“ nam, ako hujska,
nas rešil teže dela bo!

Nam „čukom“ tuja je postala
zelena domovina že,
po Srbih naša srca mlada
vsa na komando hrepené . . .
Kdo plača liter vina danes?
Naj hitro zdaj se oglasi —
ljubezen, domovino zlato,
zapijemo pač čuki mi!

Mi „orlove“ smo pač korajže,
pa kadar nikdo vidi nas —
mi „čuki“ znamenje sramote
smo vsikdar ter za vsako vas!
Ja, „čukovska“ vsa kri je naša,
zastor je grehom kuta naš —
mi smo igrača le pijavkam,
— a beli, beli dan je — vaš!

Brezuspešno ga pode,

„Jelena“ varuha Schichtovih mil.

Kar 30 let obstoji in tako ponosno napreduje, mora biti dobro.

587

(— s tem se je ta čedni uradnik izdal, da je on umazani dopisun prvaških listov!!! —) Ko tudi to ni pomagalo, hoteli so ti poštenjaki krčmarja z denarjem podkupiti. G. Krajsšek pa ni figa-žoj in narodnjaški hujskači so jo morali z dolgim nosom odkuriti. Zagrozili so še z bojkotom in poštni asistent Zmazek je krčmarja še opoval z besedami „izdajalec“ ter „svinja“... Zapomnite si, slovenski kmetje in obrtniki v Zidanem mostu: kdor noče svoje besede prelomiti, kdor se ne da kupiti kakor kos živine, komur je čast več vredna nego pobalinske groznje, — ta je za slovensko-prvaške hujskače „izdajalec“ in „svinja.“ To pskovno treba zapomniti...

Takšnje so torej resnične razmere pri nas! Par v srbofilskih in protiaavstrijskih načelih vzgojenih ter zagriženih narodnjakov hoče s škandalom in kravali prebivalstvo razburiti in sporazumno življenje uničiti. In ti hujskači jedo deloma cesarski kruh... Tej gonji morajo prizadeti činiteljji konec napraviti. Kajti vedeti morajo, da slovenski kmetje ne soglašajo s to gonjo, da slovenski obrtniki in delavci ne marajo za to hujskarijo, — da je torej ves ropot v srbofilskih listih delo posameznih skozinokoz brezvestnih hujskačev. Te hujskače je treba poslati v kraje, kjer bodejo morali malo več delati in malo manj politikovati...

Slovensko kmetstvo, obrtniško in delavsko prebivalstvo je popolnoma na strani tistih, ki hočejo mir, ki so avstrijski in štajerski domovini zvesti, ki nečejo svojega truda polnega gospodarstva žrtvovati par hujskačem z balkanskimi nazori, kateri so danes tukaj, jutri pa bogvè kje... Pravica za vse! Hujskače proč in mir bode zavladal!

okraj Slovenjigradec ter si ogledal vsled povodnji prizadeto škodo v občinah Muta, Gegental, St. Primon, Vuzenica, Št. Primož na Pohorju, Sv. Anton na Pohorju, Otičnik, Št. Janž pri Unterdrauburgu in Pameč. V Vuzenici obiskal je namestnik tudi obe ljudski šoli. Za takojšnje podporo najrevnejšim prizadetih podelil je namestnik takoj 500 kron iz deželnega zaklada zoper ujme. Popoldne podal se je namestnik potem v Trbovlje, kjer si je ogledal sanitarne odredbe zoper zadnjo epidemično nastopanje tifuzna.

Za c. k. veterance, ki so v državni zvezi združeni, izdalo se bode baje določilo, da smejo njih načelniki in podnačelniki pod gotovimi pogoji in pri gotovih slavnostih ter priredbah sabljo nositi. Kakor znano, se potegujejo veteranci že davno zato, da se jim dovoli nošenje sablje.

Za rezerviste, ki so bili vsled vojne nevarnosti poklicani pod orožje in ki so vsled tega tudi v gospodarskem oziru hudo trpeli, naročilo je finančno ministerstvo, da se mora glede dviganja davkov mileje z njimi postopati. Ne sme se jih takoj zarubiti, — kèr so si revščino pridobili v službi za domovino in cesarja...

Poljaki se gibljejo. Neodvisne poljske stranke, ki imajo posebni odbor v Krakovi, odposlale so poslaniški konferenci v Londonu posebno spomenico. V tej omenijo, da so si poljske neodvisne stranke uresničile posebno organizacijo, katere naloga je, podpirati na Ruskem živeče Poljake v njih stremljenju po svobodi. Poljski narod noče več grozovito žalostne razmere trpeti, pod katerimi mora na Ruskem živeti. Oziri na mir Evrope ne morejo biti za Poljake merodajni in jih ne bodejo zadržali v borbi za svojo pravico. Kajti tudi Evropa ni doslej niti poskusila, urediti žalostne notranje razmere na Ruskem.

Na Hrvatskem se je imenovalo za novega bana pl. Skerlecza. Za hrvatskega ministra pa je bil imenovan grof Pejachevich. Zistem na Hrvatskem se seveda ne bode spremenil.

Kruppov škandal na Nemškem napravil je že mnogo nemira. V Kruppovi fabriki se je zaprlo 7 uradnikov, ki so baje v interesu firme od vojaških uradnikov kupovali poročila. Toženi so zdaj zaradi izdajstva vojaških tajnosti, podkupljenja in nepokornosti napram vojaškim poveljem.

Odločba papeža. Kongregacija sv. sakramentov izdala je izredno važno odločbo. Mladi neopolitanski duhovnik cavaliere Arena Rocco predlagal je namreč, da naj se njegovo duhovniško lastnost razveljavi, kèr so ga svoj čas stariši prisilili, da je postal duhovnik. Kongregacija je sprejela prošnjo in je res duhovnika njegovih dolžnosti odvezala. Papež je to odločbo podpisal. Medtem ko se je smatralo doslej duhovniško lastnost za neizbrisljivo, je stvar s to odločbo spremenjena. Sicer pa je res, da imamo tudi pri nas jako veliko za duhovniški posel v vsakem oziru nesposobnih duhovnikov, ki so to le zaradi smešno-brezvestnega nasilja bedastih starišev postali!

Dopisi.

Ptuj. (Kmet v nesreči.) Zadnji ptujski sejem dne 5. t. m. je nam zopet žalostni dokaz, v kako nesrečo nas tira prvaška politika. Cene so se pri živini tako znižale, da se mora človek razjokati, kadar je v sili, da prodaja živino. Mlada živina, telice in bikli, so se prodali po 40—50 h. Voli po 60—70. Neki kmet je prodal par volov 600 kg žive vage za 230 K, to je kila po 38 h. Ali to ni grozno? In to mora kmet v sili storiti, ker nima sena, da preživi živino čez zimo, ker je Pesnica preplavila zopet travnike. Tako se godi kmetom tudi v drugih krajih. Ravno Pesnica nam dela škodo na milijone. Ne moremo si sami pomagati in zdaj se čuti siromaštvo, kadar kmet živino napol šenkati mora. Kdo pa je kriv, da Pesnica ni regulirana? Naši slovenski poslanci!!! Rajje pustijo kmeta na poginu, kakor da bi nam gospodarstvo vzdignili in pomagali. Mi vas vprašamo, ali se ne sramujete vaše lažnjive politike, da z ljudstvom tako ravnete? Mi se bodedo obračali na nemške poslance, da državi pokažejo,

kako se nam godi, in da se nam pomaga. To prosimo tudi gosp. Orniga na Ptuj. Kmetje.

Stoperca. Dragi „Štajerc“! Dovoljujem si prositi, imej še za mene kotiček prostora za našega „Haupthochwürdigen“ Kečeka. Že dolgo časa ni bilo nič slišati o naših Stopercah; pa ne vem, ali sem se Ti že zameril, da tako malo sprejemate naše spise? Pa itak vem, da danes bom še našel prostor v „Štajercu“. V kotičku se bom skrtil in našemu župniku figo pokazal... Torej na delo! Naš župnik je rekel, da vsak kdor here „Štajerca“, ga bode vrag razstrgal in na tisoč kosov raznesel! Pa kaj? Župnik ni sam pazi, da ga ne bode vrag na tisoč kosov raznesel, kajti on gleda prerad svojo kuharico Zefko. Rekel je, da moramo „Štajerca“ zatreti in uničiti, da je „Štajerc“ „ptujška giftna krotka“. Zadnjič je napravil shod za tretjerednike, za tretji red bratovščine. Iz Celja je privrnil kosmat, bradati kapucin. Tega si je Keček neprosil, da naj ndriha čez „Štajerca“. In res! Tako je kričal in vpil na prižnico, da so mu papere sline letele na ljudi. Jaz, ki sem pri vratih stal, sem jo vun popihal. Moj tovariš, ki je iz cerkve prišel, je rekel, da je mislil, da se bo oblak pretrgal. Dežnik je že imel pripravljeno, da bi ga odprl. Kaj ko bi bilo res groma, bi se oblak pretrgal! Kapucin bi gotovo sproplaval s prižnico v stesko. Ta kapucin je rekel, da se mora povsod v enem mesecu zatreti „Štajerca“. Kdor bi ga še imel za naprej, bode Bog ferdamal in po katoliško ne bode pokopan. Keček le naj pazi, da ne bode Bog njegja ferdamal; pa, saj ga je že, ker nima nikjer sreče, kakor le še pri svoji Zefiki. Pa veš kaj, ljubi moj Keček! Nič ti ne pomagaj niti ali te tvoja ali Zefika, ali nič! Ti si lahko svojo glavo razbiješ, veš, pa ti nič ne pomagaj. Najboljše je, da si „Štajerca“ iz glave izbiješ ali pa če si ga še naročiš. Nekaj grošov še ti jaz šenkam, če hočeš! Tvoje ali te ali Zefika pa ti nisem fausen. Nikar si nič ne misli! Saj jaz vem, da si ti tudi človek, kakor jaz, sam Kristusov naslednik si Ti. E, kaj pa to, kaj res! Kšeft ist kšeft, man muss leben! Gfajti! Ti tudi nečem skvariti! Bog ti žegni tvojo ali te ali Zefiko. Kaj, lumpaš in biksaš ga nič več tako, kakor prej. Neko leto si bil o velikonočnem času tako pijan, ne vem, ali na veliki petek ali na veliko soboto? Na veliko soboto je bilo bržčas. Nekje v dolu si žličnik skorej preobrnil z žlicami in skledami vred. Noge Te niso moglo nositi, to pa samo zato, ker si prekšajti. Glava je že težka gratala in Tvoje noge so pa že nabinglj, banglj, binglj, bank! He, pa nič kaj zameri! Saj nič ni zato, da sem te malo štriglom postrigal. Praha je bilo na Tebi tri prste debelo. Mi pa bomo še imeli „Štajerca“, če se Ti ravno tvoji kosmati lasje ježijo. Ime smo ga, ko še Tebe ni bilo v Stopercah, pa imeli ga še bomo, ko Tebe več v Stopercah ne bo. Ti pa lepo na miru bodi in pazi, ali te na svojo ali Zefiko. Bog Ti žegnaj! Še enkrat Te opozorimo, bodi na miru, sicer Ti drugo zagledimo, da bo joj! Le zapomni si moje nauke kajti to ti bo pomagalo!

Tvoj najboljši prijatelj
Rogoznica tik Ptuja. Užè 5 let je cesta po rogozniškem mostom, ki pelje od Matzunove tarvarne tja v Brstje in Markovce v tako slabem stanju, da se ljudje rajši po daljni okrajni cesti peljeje, kot bi se v to nevarnost podali ter lahko onesrečili. Ljudje, oziroma posestuiki, ki imajo v „Rušti“ posestva, prosijo že dalj časa južno železnico, da bi naj čez potok Rogoznicel napravila primeren most, ki bi naj ustregel vsakemu udeležencem te ceste. Vozniki, ki peljejo na markovske fare k Matzunovi in Celottijevi opokarni, nadalje posestniki iz Rogoznice, Brstje in Spubelj, ki spet pripeljejo žito, pšenico itd. v Rašlnov mlin, kakor tudi k mlinarju Kečeku v Žabjak, se rajši po daljni okrajni cesti gibajo, kakor da bi toliko sitnosti prenašali po rogozniškem mostom. Vrli okrajni odbor v Ptuj, ki je glede cest in mostov že toliko vzornega izvršil ter mu gre vsa hvala za te lepe ceste in izborne mostove, blagovoli Rogozničanom tukaj pripomoči, da bode voditeljstvo južne železnice tudi kaj trpežnega pri rogozniškem mostu izvršilo ter ne bode treba od 1859. leta vsako drugo leto pri ravateljstvu na Danju prositi za popravek ceste, za nekaj mesecev tr-

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu ne samo „kocke za govejo juho“, nego izreono

MAGGI JEVE kocke

po 5 v

kajti te so

najboljše!

Samo prave

z imenom MAGGI in

varstveno znamko zvezdo s križcem

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor. Listi poročajo sledeče: Z ozirom na velike povodnji in grozovite nevihte, ki so povzročile po vsej Štajerski izredno škodo, hoče ministerski predsednik grof Stürgkh še enkrat poskusiti, da privede štajerski deželni zbor do delavnosti. Bržkone se bode deželni zbor tekom meseca avgusta še enkrat sklical. Ako bi pa slovenski poslanci svojo zločinsko in brezvestno obstrukcijo vkljub bedi ljudstva zopet nadaljevali, potem bi vlada deželni zbor takoj razpustila in nove volitve razpisala. Te nove volitve bi se potem novembra ali decembra meseca vršile. — V zadnjem hipu smo izvedeli, da se to jesensko zasedanje bržkone ne bode vršilo, da pa tudi deželni zbor za sedaj ne bode razpuščen. Torej zopet znano načelo: Fortg'fretten...

Štajerski c. k. namestnik grof Clary podal se je zadnje dni v avtomobilu v politični

jajoči rad lj poslar prazn s chi poroč prava celček proces je Fr svojeg letelo meni, in str pobož sosedo na ku maste pogor celček miru tudi t voziti je pre mnenj i kje ampal sedaj pravio dišče je izp že vo mater pričale stara, „ljube jega s rokous sproti pa bo besede kako nost z Fej! - drobn B gusta ustma na t Strun vala ravnoc se bo dopol bodej Balk povel made vojne konec Kr se tore koncu. rijo, in skle e še reši vprašan vprašan važno so naj in prvi javljajo Naš znanj karestu šila po S najde z stokrat samega temu